

ЄДНІСТЬ

Рік III. ВНУТРІШНЬО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ГУ УНЄ ЧИСЛО 2 (21).

31. серпня - День Української Зброї

**«У вогні перетоплюється залізо в сталь,
у боротьбі перетворюється народ у націю».**
(Полк. Є. Коновалець)

31. серпня минає тридцять шість років від часу, коли об'єднаними силами українських — Дієвої й Галицької — Армій звільнено від відвічного ворога України, — Москви, столицю України — «матір городів руських» — Золотоверхий Київ.

Цей день перемоги над ворогом України в її столиці є одним з багатьох світлих моментів на тисячолітньому шляху прямувань України до державної суверенності й соборності. День 31. серпня 1919 р. знаменує собою спільний духовий підйом і збройний чин усього українського народу.

Від славетного походу об'єднаних Українських Армій на Київ минає вже тридцять шість років і цей відмінний час у історії Української Національної Революції позначився багатьма великими чинами. Між 31. серпня 1919 року і сучасністю потікли вже ріки ворожої й української крові, пролланої в боротьбі за самостійну соборну українську державу. Вміжчасі відбулося багато світлих і трагічних моментів, перемог і поразок, проте живим і світлим стоїть перед нами чин перемоги об'єднаних Українських Армій і здобуття столиці у серпні 1919 року.

В революційному зриві 1917 р. українська нація збудилася в огні окраденого. Могутнім поривом своїх власних сил, віками гноблений народ струснув зі себе полуду рабства і в хаотичній дійсності став на шлях свого національного відродження і державного будівництва. Дух козацької нації показався невмирущим. Зірвавши пута неволі, що ними була вона скута від злочасного Полтавського бою, Україна знову вийшла на арену історії.

І хоч період визвольних змагань 1917-20 років не приніс українському народові сповнення його найвищого ідеалу — суверенної української держави, то він започаткував збройну боротьбу за цей ідеал і створив основи для її дальшого розгортання. Це після державницьких періодів київської держави та козацької держави, третій цикл української історії розпочав свій біг.

Визвольні змагання 1917-20 років не мали відразу чітких і виразних форм боротьби за суверенну українську державу. Чолові діячі української революції були запаморочені облудними гаслами соціалізму. Вони потурали роботі всіляких провідів, що з півночі сараною лізли на українські землі, потоками брудних помий заливали нашу батьківщину і фразами «інтернаціонального братерства», «гуманізму» і «ца-

стя трудящих» розкладали маси, натравлюючи їх проти свого національного проводу. Так творився ґрунт для залуви української землі ордами на цей раз уже червоної Москви.

Українські народні маси, особливо українське воїнство, на початку революції заявляли готовність ставати в ряди української армії й боронити батьківщину. Але чолові діячі української революції, мрючи щонайбільше про автономію, розбазарили цей хоч і стихійний, але великий національний патос. Тоді, коли керманічі московської революції організували полчища кацапських орд для прабійницького підбою України, наші соціалісти вірили, що армія це імперіалістичне знаряддя, що «Україна нікого поневоловати не збирається», що «України на багнетах будувати не будемо».

Скільки було зацитькувань і обурень, коли перший ідеолог українського націоналізму сл. п. Микола Міхновський чи пізніший Голововерхий Отаман Вієськ УНР сл. п. Симон Петлюра вказували, що армія єдина може стати на сторожі здобутків революції і зберегти Україну від повторного поневолення? Скільки перешкод зустрічав зі сторони чоловіх діячів Центральної Ради сл. п. полк. Євген Коновалець, коли творив Куринь Січових Стрільців для оборони щойно воскреслої української держави!

Проголошення самостійності України Четвертим Універсалом Центральної Ради прийшло з дев'ятимісячним опізненням, коли в Києві вже дрижало повітря від московських гармат. І наслідок дев'ятимісячного заколоскування себе вірою в інтернаціональне братерство й пацифізм був той, що коли прийшлося стати в обороні Четвертого Універсалу і чином його закріплити, Україна була безборонною. Замість мільйонів во яків української армії на оборону Києва стало 600 юнаків. Вони своєю кров'ю закріпили й увіковічили Четвертий Універсал.

Та крутянська трагедія стала гранно між двома українськими світами: вчорашнім, який тону в розкладі пацифістичних ідейок XIX століття, і новим — зродженим з крутянської крові. Ця кров зрушила з летаргії українські народні маси і надала їм великого національного патосу. Залізо і кров наблизили українського духовість до джерел славної минулого. З приятошеної порохою давнями віків ставали близькими княжді дружинники з їх походами поза Каспій та Вислу і українське козацтво, перед яким «тремтіла зухвала Варшава і султан мимоволі мовчав».

Негаймо після бою під Крутами український уряд був змушений евакуюватися з Києва. На

початку лютого 1918 р. Центральна Рада підписує в Бересті над Бугом мир з Центральними державами, в наслідок якого, з допомогою німецьких і австрійських військ, звільняє Україну від большевиків.

Німці прийшли в Україну як союзники. Але справжньою їх метою була експлуатація багатств України. Не погоджуючись з аграрною політикою Центральної Ради, яка не йшла по лінії їхніх експлуатаційних планів, німці інспірують т. зв. гетьманський переворот, який завершується розігнанням Центральної Ради і проголошенням царського генерала Павла Скоропадського, українця з походження, гетьманом України.

Скоропадський мав на меті створити з України плацдарм для відновлення московської імперії з передреволюційними порядками в ділянці національній і соціальної. Висміювано й пліговано українські національні святощі. На селянство наложено контрибуції. «Карательні огряди», створені з московських чорносотенців, справляли дикі орді над українським селянством. Полюї, знущання, необмежена сваволя реакційного московського елементу виповнили восьмимісячний період Скоропадщини.

Гетьманський переворот привів до порозуміння між українськими поміркованими партіями. Вони створили Український Національний Союз. Були в той час в Україні люди, які тверезо оцінювали тодішню дійсність і старалися за всяку ціну довести до співпраці між Українським Національним Союзом і гетьманом, вимагаючи від гетьмана перестати орієнтуватися на Росію й вести суверенну українську політику. Однак гетьман чороз більше обмотувався сіткою московської чорносотенщини і 14 листопада 1918 р. проголосив федерацію з Росією.

Щоб рятувати Україну перед заливом московської чорносотенщини, Український Національний Союз негайно підіймає повстання проти Скоропадського. На чолі повстання стає Симон Петлюра, а осередком його — Вілла Церква, місце постою Січових Стрільців Коновала-Мельника, добре zorganizованої й едисиціплінованої формации, єдиної, яка могла стати і стала збройним раменем протигетьманського повстання.

Та недовго тримався вільний, здобутий Січовими Стрільцями, Київ. Во знову прийшлося відступати перед переважачими силами ворогів та вести жорстоку нерівну боротьбу на кількох фронтах.

З півночі і сходу натискали сильні большевицькі орди, які вирішили здобути Україну за всяку ціну, потребоючи українського хліба, вугілля, заліза для ненажерливих кацапських мас. Зі сходу перли війська Денікіна, які ніяк не могли погодитися з думкою, щоб Україна стала самостійною державою і хотіли з України створити вихідну базу для боротьби проти большевиків та відновлення царської Росії. Побережжя Чорного моря обсадила Антанта, помагаючи Денікінові. На заході Українська Галицька Армія вела героїчну, повну посвяту й жертвенности, боротьбу проти вивінуваної від стіп до голови польської армії. Положення утруднювала ще внутрішня анархія — неприхильне, або й вороже ставлення українських розагітованих большевицькими агентами й українськими партійними діячами мас проти власного уряду й війська.

Українська Галицька Армія, маючи за собою

майже річну нерівну боротьбу з поляками, не може далі втриматися на галицькій землі і в липні 1919 року переходить Збруч та об'єднується з Дієвою Армією.

Так після кількох століть неволі, коли живий український організм ділила чужі кордонні, після двох років боротьби, за українську державу, дві армії одного народу — Дієва й Галицька — об'єдналися для спільної боротьби за Україну.

Об'єднані Українські Армії під Головним Командуванням Голови Директорії Української Народної Республіки і Головного Отамана її Військ Симона Петлюри виступають до вирішального удару проти найбільш небезпечного ворога — червоної Москви і спрямовують свої удари в напрямку Києва й Одеси. Під їх напором большевики швидко відступають з Правобережжя і ввечері 30. серпня 1919 р. українські війська були вже на передмісті Києва.

На ранок 31. серпня столиця України пригтовлялася до зустрічі своєї Армії. Замайоріли на будинках жовто-блакитні прапори, а населення з квітами вишло вітати рідне військо і Головного Отамана. Українські війська вступили в Київ.

Розцінюючи сьогодні з перспективи понад тридцять років цей чин, ми бачимо його значення й вагу не тільки в самому збройному чині, але й в об'єднанні в боротьбі асього народу проти спільного ворога. Найкращим психологічним відзеркаленням об'єднання був той момент, коли воляки Українських Армії, підійшовши 30. серпня до передмістя Києва, всі, немов на команду, стали на коліна і молитовно вдивлялися в недалекі вже силвети Київських веж. Образ цих українців з усіх земель України, починаючи від Закарпаття і до Кубані, що на колінах привітали столицю всієї нації, красномовно говорить про безпідставність проблеми українського Сходу і Заходу.

Для тих вояків, що зі сльозами зворушення й молитовного побожіння в очах вдивлялися в бані київських церков, ця проблема не існувала. Так само не існувала вона пізніше для тих, що ризикуючи кожної хвилини життям, йшли за дорученням Команди УВО чи Проводу Українських Націоналістів через совєтський кордон для виконання завдань пробойовиків Української Національної Революції. Не існувало також цієї проблеми для сл. п. полк. Миколи Сіцборського й Омеляна Сенюка Грибівського, які понад два десятки років пізніше йшли старими шляхами на Київ і впали напередодні річничі вступу до нього об'єднаних Українських Армії. Для всіх їх був дорогою Київ.

Від соборного тріумфу української зброї, ідеї й духа минуло тридцять шість років. За цей час багато змінялося. Ідеї соборности й всенародного братерства закоринили глибоко в душах роз'єднаного чужими кордонами українського народу. Сл. п. великий Ольжич писав:

«На великому звороті історії, що ним стали визвольні змагання 1917-20 років, Україна перша виринула в духову революцію шукати вищої правди, яка мала освітити її життя й боротьбу. Проійшло тридцять років і в мужнях та кривавих зусиллях українська нація, з її еманациєю ОУН на чолі, знайшла цю правду, платячи за неї нечуваною ціною мільйонних жертв.

«Український націоналізм, що виріс з духа і крові української нації, на протязі десятиліть

формував нове обличчя нації. Він віднайшов твердий і героїчний ідеал, який визначив і оформив існування людини й нації спільним Божим знаменником абсолютного і розкрив перед нею, окраденою і спрощеною, всі глибини життя, хотіння й чину. Зірвав він з очей нації полуду, що закривала її внутрішній зміст її високого минулого, а разом її необмеженого майбутнього.

Великі ідеї, найглибші засади понадчасові і вічні. В тисячолітньому поході української історії тим понадчасовим і вічним лишилися культ української зброї. Чи меч в руках княжого дружинника, чи кулемет в руках сучасного воїна й повстанця — однаково ним здобувається й борониться. Доба вбивчого для нації пацифізму поза нами. Сьогодні українська нація, відроджена в огні революції 1917 р., готова своєму великому

Богові покласти суходолу під ноги і запалити жертви ослы.

Ми чуюмо розмірний крок нашого непокорного покоління і віримо, що наша майбутня атака скінчиться остаточним проривом. Нація відроджена, нація духово соборна, нація напоєна перемогами, переїнята традиціями залізної держави, об'єднана спільними моментами, коли в здобутій столиці хвилювало море прапорів — не може не перемогти. Ми остаточно стали на шлях боротьби, з якого не можемо зробити ні кроку назад. Лише вперед. Бо дійсно краще від зброї впасти, як по хатах своїх побитим бути.

І коли знову прийде 31. серпня, здрінемося славою предків наших і будемо готові спільними зусиллями і з'єднаними бойовими когортами переможно й на завжди увійти до столиці суверенної соборної української держави — творця нового життя на грані двох світів.

Ж и в у т ь в і ч н о

Рік-річю 30. серпня схилимо голови перед тіми забутих: Микола Сніборського й Омелян Сеніка-Прибівського, двох чоловік постають могутнього Націоналістичного Руху, що впади 30. серпня 1941 р. на шляху до заповітного Києва. І думки нації в цей день несуться туди, до Житомира, де стоять Іх Могили, а в уязві чергуться події: національна катастрофа 1920 р., рештки виснаженої боєм і погестами Української Армії йдуть за дрти інтернованих. Понурати окупантів затямарюе останне проміння сонця в огнях народженої держави. А з ними гасне віра в її ідеал, слабе воля до чину, на їх місці приходить зневіра, розтік, орієнтація...

Перед зламаючо фізично й захитаною морально нацією постає питання: кудю далі йти і хто, йдучи по свіжих ще могилах, створить чин на міру спроможностей соромкльйонового народу? Хто запалить вогонь нової віри і спішить зламану волю до чину й боротьби? Хто збере розпорощену енергію і перелле її в цілеспрямований залізний визвольний струм?

Відповідь на ці прокляті питання дають нові титани духа і чину: Коновалець, Мельник, Головінський, Сенік-Прибівський, Сніборський, Сушко. Воли, опустивши окопи регулярної війни, не зневірили невдачею, не захиталися духово і не опустили рук. «Ми не переможені!.. Про грана у Києві й Львові, це не кінець, це епізод.. Боротьба не вгасла. Ми, Українська Віськава Організація продовжуємо її! Перемога перед нами!».

Не знаючи ні спочинку, ні стриму, старшини й воляки українських армій і українська молодь творять новий визвольний чин, кують новий сві тогляд живої нації. По десятиліттю славної й героїчної боротьби, УВО творять всеохоплюючу ОУН і неозорий Націоналістичний Рух.

Між ними на перших місцях Микола Сніборський і Омелян Сенік-Прибівський. Пеший — незмірний інтелект, теоретик революції і творець її духових та ідеологічних основ, співтворець націоналістичного світогляду, творець Лєгії Українськийх Націоналістів, співтворець ОУН. Гі Українськийх Націоналістів, співтворець ОУН. пимий організатор, неустрашимий бойовик.

Обидва як старшини Українських Армій в часі Визвольних Змагань — змагаються проти ворогів України на фронтах визвольної боротьби. Після катастрофи М. Сніборський організує в Подєбрадах Лєгію Українськийх Націоналістів, яка згодом вливається в єдину націоналістичну Організацію Українськийх Націоналістів. На першому Конгресі Українськийх Націоналістів Микола Сніборський був вибраний його Головою й заступником Голови ПУН сл. п. полк. Євгена Коновальця. Полк. Коновалець, пізнавши Сніборського, скоро прийшов до переконавання, що це надзвичайний здобуток для Націоналістичного Руху. Відтоді Микола Сніборський всім своїм запалом, всією енергією віддається розбудові Націоналістичного Руху насамперед в площині теоретичній. Одначе, працюючи теоретично для поглиблення революції, Микола Сніборський ніколи не стояв осторож від кипучого життя. Його ім'я було й залишилося синонімом людини-революціонера.

Пошлядаючись виявам життя, він пильно аналізував кожен відрух людських спільнот-націй і на базі цих спостережень віднаходив, усталював, конкретизував підставові закони життя й розвитку української нації. Такі праці М. Сніборського як «Земельне питання», «Україна в цифрах», «Демократія», «Соціалізм», «Сталінізм» і «Націократія» як устроєва концепція української держави, це неперевершені перлини, рівних яким в українській політичній літературі годі шукати.

Омелян Сенік-Прибівський, як старшина австрійської армії, вже в жовтні 1918 р. спішить до Львова, де заісновують контури будівництва української держави. В часі польсько-української війни весь час бере активну участь в боях аж до відходу УГА за Збруч. Тут проходить усі кампанії об'єднаних Армій і бере участь в поході на Київ в серпні 1919 р. Коли Українська Армія була стиснена в «Чотирьокутку смєти», переходить два рази тиф. Після переходу УГА до Денікіна, а потім до червоних, Омелян Сенік враз з сот. Юліяном Головінським вистрілюють червоних комісарів і звільняються від большевизмів, але попадають до польського поло

ну. З польського полону Омелян Сенік тікає і кидається у вир підпільно-революційної роботи, кладучи основи УВО. В УВО аж до 1926 р. вєсь час працює в Крайовій Команді і бере участь в бойових акціях, виявляючи неперевершені бойові здібності.

В 1926 р. був змушений покинути край. Опи́нтившись закордоном, став найбільш улюбленою постаттю полк. Є. Коновальця та другою по нім особою в Головній Команді УВО. Це була, як згадує В. Мартинець в праці «Від УВО до ОУН» — «людина в цілості віддана і зв'язана з Організацією. Зв'язана в тому розумінні, що своєю життєвою цілє бачив саме і тільки в Організації, а поза нею не уявляв собі свого життя».

Закордоном починається новий етап діяльності О. Сеніка. Він починає видавати і є першим редактором нелегального офісдоу УВО — «Сурма». Рівночасно творить широкую базу для революційної боротьби, здобуваючи для неї нові терени.

Він відбуває кількакратні поїздки за океан і там творить сильне заплілля для визвольної боротьби. За його почином постають нові націоналістичні організації й пресові органи чи активізуються й набирають розмаху вже існуючі: в ЗДА — ОДВУ з «Вісником», відтак «Україною», й Стрілецька Громада, в Канаді — Стрілецька Громада, УНО, МУН з «Новим Шляхом», в південній Америці — ОДВУ в Аргентині й Українське Культурне Товариство в Бразилії.

По Першому Конгресі Українських Націоналістів полк. Є. Коновалець покладає О. Сеніка в члени ПУН, яким він залишається до своєї смерті.

У 1929 році, в зв'язку з посиленням тиском заїманця й арештами провідного активу на землях, Організація переживає важкі часи, а рівночасно в зв'язку з вилітанням УВО в ОУН — внутрішні труднощі. І тоді сл. п. Вождь висилає Омеляна Сеніка в характері члена ПУН і Крайового Провідника на землі. Живучи знову нелегально, Омелян Сенік за один рік надавав відносини, дав напрямні роботи, поклав основи під діяльність ОУН.

Вив'язавшись блискуче з завдання, Омелян Сенік, гонений лядською поліцією, знову вилітє закордон. На чужині займається утриманням зв'язків з різними землями, розбудовує зв'язки з підпольшевицькою займанщиною, організує друк і постачання нелегальної літератури. В зв'язку з цією роботою потрапає до в'язниці. Вдруге був ув'язнений в зв'язку з атеватом на польського міністра Перяського.

Омелян Сенік-Грибівський був заступником сл. п. Євгена Коновальця та Провідником Вужчого Проводу Укоаїнських Націоналістів. По Роттердамській трагедії переймає керму всієї організації, хоронить її від потрясень та робить заходи для здійснення заповіту сл. п. полк. Є. Коновальця.

Націоналістична Революція з'єднала Миколу Сціборського і Омеляна Сеніка-Грибівського в одну доповнюючу себе цілість — духовий реформатор та непересічний організатор.

Коли на годиннику сторіч. 22. червня 1941 р. вибила для українського народу дванадцята і буревій смертельного змагу двох імперіалізмів — німецького й московського — сколихнув українським простором, перед ОУН постали нові завдання в розгортанні й поглибленні Української

Національної Революції, нові перспективи. Треба було будити й кристалізувати в гущі народу ідею української державности й революційної боротьби за неї, мобілізувати нашо духом і організаційно до нової боротьби. Треба було відбудувати й творити життя, виповнюючи його українським національно-державним змістом.

Організація Українських Націоналістів всеціло вклочилася у вир цих нових завдань. Вона кинула на Центральні і Східні Землі України свої основні сили. Нелегально, перетинаючи кордони й фронти, під кулями, йшли сотні революціонерів на Схід для повнення тих завдань, що їх ставила перед Українською Національною Революцією і її реалізатором — ОУН — історія.

Вир боротьби потягнув найкращих, між ними Миколу Сціборського і Омеляна Сеніка-Грибівського. І вони пішли. Нелегально, з підробленими документами, всупереч волі нових окупантів. Їх мантили розлогі простори українського материка і заповітний Київ. Туди ввалилися їхні серця, туди вів їх голос їхнього революційного серця. Щасливо дійшли до Житомира.

І тут спіткала їх смерть з руки висланця диверсії Бандери, яка рішила їх знищити. Ті, що все життя присвятили Україні, що створили й виплекали могутній Націоналістичний Рух, що їх не досягнула рука зовнішнього ворога, — їх в переломову для України годину знищила рука збунтованого кайна-диверсанта.

Сціборський у своїх творах висловлював побажання, «щоб анархія гуляйполя не поховала основної мети — боротьбу за державність». І ця анархія гуляйполя їх знищила.

Диверсія Бандери, збунтувавшись проти ОУН і Проводу напередодні рішальних подій, встромила ніж у спину української революції. Вбиваючи найвизначніших і найталановитіших, бандерівці показали себе гідними пересмичками традицій княжих міжусобиць і крாமол, козацьких чотних рад, отаманії визвольних змагань. Одавичий дух руйни, що в тягу історії задавав стільки шквали, показав себе у свої своїй нищівній силі в 1941. і дальших роках, коли історично переломові завдання вимагали єдності зусиль.

Микола Сціборський і Омелян Сенік-Грибівський впади як справжні борці. Їхніми слідами пішли тисячі незламних і неволимих послідовників їхньої ідеї й чину. Їхня смерть вказала, що зарозумо для української революції є не тільки окупанти й національні вороги. На її зціщення спрямовані удари внутрішніх темних сил. Їх смерть показала, що переможемо тоді, коли українство очиститься від деструктивних сил і знізачить в собі перші анархії й гуляйполя. Коли не каламутє буде в душах народу, а тверда воля власну правду здобути.

Микола Сціборський і Омелян Сенік-Грибівський для Української Національної Революції не згинули. В наших серцях вони живуть вічно. І коли сьогодні націоналістична ідея міцно вкорінилася в душі народу, то в цьому перемога ідеї й чину Миколи Сціборського і Омеляна Сеніка. Коли сьогодні тисячі наших друзів стоять в боротьбі й при праці за наш національний ідеал — українську державу — і не зневірюються, то кожен з нас пам'ятає слова Омеляна Сеніка, що «Націоналісти мусять більше й упевніше за інших правдовати. Працювати за тих, що не працюють, і за тих, що працюють зле».

В. Мулик

По Курсі Громадського Активу УНЄ

Курс Громадського Активу УНЄ вже став до певної міри традицією бодай в деяких осередках. Для частини членів УНЄ Курс став річчою необхідною. Для загалу членства — кожнорічна організація Курсів стала реальним доконаним фактом і сьогодні вже ніхто не уважає його уто плєю, ніхто не дивиться на нього скептично.

І це нормально. Бо не кожен плян, не кожен задум можливий до переведення в життя. Не кожна ідея в зустрічі з життям переможно здає свій істит. Так само не кожен задум, плян, ідея, навіть коли вони добрі, життєві, корисні й можливі до реалізації, відразу приймаються серед громадянства. Вони потребують визріти, врости в ґрунт і цюйою оправдуючи себе в житті, набувають права громадянства. Очевидно, що автори й творці ідей і плянів мусять виказати максимум консеквентности й послідовности в їх реалізації. Бо щоб задум, ідея, плян себе оправдали в житті й набрали популярности, треба щоб хтось їх реалізував.

Автором ідеї Курсу Громадського Активу був член УНЄ з терену, який висловив її на З'їзді УНЄ в 1953 р. З'їзд її одобрив і прийняв. Але тму, кому прийшлося фією Курсу реалізувати, була Головна Управа. І тут треба було багато-багато доложити труду, грошей, послідовности й терпеливості. А понад усе треба було віри в життєвість ідеї Курсу і його потреби для членства. Коли б Головна Управа УНЄ перед двома роками підійшла була до справи Курсу тільки формально, ця справа була б ще тоді похованою.

Курс Громадського Активу УНЄ це одно з завдань в системі праці УНЄ, яке вимагає великих зусиль. Проте Головна Управа вкладала їх, свідомо того, що робить корисне для української справи діло.

Про значення й потребу Курсу при різних нагодах говорилось й писалось багато й нвд цим багато зупинятися не будемо. Але коли Курс є одним з найважливіших завдань в системі нашої роботи, то не можна не пригадати бодай коротко тих факторів, які підказують потребу його організувати навіть в цих умовах.

Тяжкий і безперспективний стан нашого національного життя перед кожним українцем петріотом-державником ставить питання: що буде далі? Що буде далі, коли з кожним днем маліють наші національні сили, слабеє натуга, відходять від національно-суспільного життя люди: одні у вічність, другі від старости, вичерпання, знемоти, третіх засмуктують будні — потюня за життєвими вигодами. А свіжих сил, нового поповнення нема, боє еміграція фізично повної відрізана від свого національного масиву — землі й народу. Надії на швидке міжнародне потрясення невеликі. В зв'язку з тим серед поважної частини еміграції гаснуть надії на поворот додоу. Еміграційний загал все більше примирюється зі станом свого перебування на чужині, отже — вростає в чужий ґрунт, віддаляючись від українських справ.

Тим часом ми як національна спільнота хочемо жити, хочемо існувати, рости й кріпнути незалежно від зовнішніх умов. І ніколи не погодимося з фактом нашого національного занепаданя, бо це був би найбільший злочин, який став би на нас прокляттям. Хочемо, щоб коли завтра

світ спалахне полум'ям пожеж, ми були готовими й свідомими нашого призначення — включитися в змагання свого народу і — здобити в загравих війни й революції, враз зі своїм народом на рідних землях, кувати нашу національну долю. Коли ж світ «співснуватиме» ще довгі роки, хочемо серед нас зберегти живучість нашої визвольно-державницької ідеї й нашого національно-організованого життя.

У цьому другому випадку слід звернути особливу увагу на знайдення джерела поповнення наших сил, тобто звернути увагу на виховання до-росту. Боє коли припливу свіжого поповнення з рідних земель немає, тоді єдиним резервуаром цього поповнення може бути молоде покоління. Звідси випливає для кожної української організації на чужині завдання: шукати таких форм і метод роботи, які б найбільше спричинювалися до посилення нашого духа, кристалізації свідомості й розуміння наших завдань.

Курс Громадського Активу в системі цих завдань викаazuje як один з кращих засобів. На Курс приїздять ті, що в терені активно працюють в громадському житті. Піднесення рівня їхнього знання з різних ділянок українознавства чи бодай зацікавлення їх тими українознавчими предметами які слід наголошувати й актуалізувати серед широких кол громадянства, як і по-знайомлення цих людей з системю популярного передавання цих предметів іншим, це те цінне, що можуть осягнути й осягають курсанти. На Курсі ніхто не навчається, наприклад, історії української літератури, бо на цей, як і на всі інші предмети присвячується всього кілька годин. Але уважкий слухач має змогу осхотити загальні поняття, шляхи розвитку, напрямки української літератури, імена її чоловічих представників¹⁸ і побачити систему популярних викладів, таку потрібну кожному культурно-освітньому працівникові.

Це у відношенні до громадського активу.

Але Курс має теж колосальне значення у вихованні молоді, того єдиного джерела нашого поповнення. Кожна молода одниця, якщо вона не залишиться при українстві, це послаблення наших національних сил і нашого організованого життя на чужині і наша національна втрата взагалі.

Виховувати молоде покоління в українському національному дусі надмірно тяжко. У цій роботі треба зводити боротьбу з світом, в якому живемо. Щоб затримати дитину при українстві, мусимо знеуралізувати денационалізуючі впливи чужої школи, культури, оточення, стилю життя і багатьох інших факторів українським вихованням, прищепленням українського патріотизму. Це завдання неспівмірно тяжке не тому, що, як дехто уважає, ми культурно відстали від народів, серед яких перебуваємо, бо попередє так не є, подуте напер. Китаєв індієць чи москаль зовсім не збираються ставати англієцем, французом чи німцем тому, що ці дуті у багатьох відношеннях стоять вище перших.

Вся складність полягає в тому, що ми є тими «персадженими квітами». І якщо соки чужої землі навіть слабшим з-поміж нас, «персаджених», поволі відбирають наші національні властивості чи бодай неутралізують нашу націона-

льну волю й дух, то якже тяжче формувати душ тих, що виростили вже в чужому підсонні і зовсім не почувати себе «пересадженими». Та й чи маємо ми стільки сил і можливостей, щоб передати нашій молоді ті національні скарби, якими переконаємо її, що українці це не плем'я безбаченків, а нарід зі славною історією, культурою, здібностями і волею до життя. Адже ж не кожен батько має змогу перекопати своїх дітей, що напр. Хмельницький не уступає Наполеонові, Шевченко — Гюго, Петлюра — Фошові і т. д., бо про Наполеона, Гюго, Фоша дитину роками вчать діаломовані професори.

Отже важко. Проте «пускатися на дно» теж не можемо. Значить, «треба проти надій сподіватися» і щось робити, бо «віра без діла мертва». Робити те, що в наших силах.

Організуючи Курс і ангажуючи на нього молоді, ми вводимо її в український духовий світ, показуємо їй наші національні вартості й захищаємо їх в її молодечій душі, — тобто побудуємо в молоді патріотичні почування.

Десять днів (до речі: два попередні Курси три вали тільки по сім днів і щойно щогорічний — десять) замало на те, щоб навчити молоді української історії, географії, історії літератури і всього того, що входить в програму Курсу. А входить у неї все те, що вказує, що ми є модерна нація зо славним минулим і стремлінням до світлого майбутнього. Але цих десять днів вистачає на те, щоб вказати, що все те маємо, що наш духовий світ повний приманливих тайників і вартий того, щоб ним зацікавитися і в нього ввійти.

Крім науки важливу роллю відіграє українське середовище і стичність з українською духовою елітою.

Ось це були б ті користі, що їх дає Курс для старших і молоді. Є вони колосальним вкладом у виховання кадрів свідомих патріотів-державників, повновартісних громадян і борців за краще завтра України та молодого покоління в душі патріотизму й любови до України. І що роллю й значення Курсу починає розуміти й доцнювати громадянство, беручи в ньому участь та висилаючи молоді.

Доцнюючи вагу Курсу й наші друзі поза кордонами Франції, зокрема з Вел. Британії. Нехай вони ще не беруть у ньому масової участі, як зрештою й навіть щогорічний стан учасників з Франції не можна уважати задовільним, то все таки Курс з кожним роком набирає популярності і у Франції й поза її межами.

Над щогорічним Курсом розводитись не будемо. Обширний репортаж, що появилася в «Українському Слові», дає його вичерпний огляс. Шкода тільки, що все це в частині клітин УНЄ і цього року не знайшлося охочих взяти в ньому участі та вислати молоді.

У нас часто чути нарікання на труднощі в громадській праці й у вихованні молоді. Не один батько з гіркою досадою і болем в серці нарікає, що його діти не розуміють. Дехто нарікає, що громадські організації нічого не роблять для виховання молодого покоління й затримання його при українстві. Але коли Головна Управа УНЄ ціною великих зусиль і засобів робить можливе в її силах, щоб знайти розв'язку цих болючих проблем нашого національного життя на еміграції і її, нехай тільки частинно, але знаходить, тоді не один з тих, що цієї розв'язки вимагають,

находять причини з неї не користати.

Чому? Мудрагелі за відповіддю довго шукати не будуть. Бракує часу, бракує грошей, треба відпочити, і багато-багато іншого в цьому роді.

Якщо хтось всеціло віддається справі свого матеріального забезпечення, це нормально. Якщо ж потрібно віддати якусь там соту частину свого гурду й засобів для життя нас як національної спільноти, то тут уже «бракує» і сил, і часу, й грошей. Якщо батько вчить дітей у чужих школах головчо на те, щоб забезпечити їх «легким хлібом» і довгими роками видає на це гурби гроші, то це самозрозуміло. Але коли треба якусь мікроскопічну частину з цих видатків уділити на те, щоб сформувати душу дитини, тоді їх немає. Як це далеко від справжнього патріотизму! З таким підходом до наших завдань далеко не зайдемо і тут для кожного необхідна перевірка власного національного сумління.

Окремо подаємо вказ виложених на щогорічному Курсі предметів і прізвища викладачів. Було б шкода, якщо б курсанти, роз'їхавшись домів, не старалися користати з того, що вони чули.

Громадські діячі повинні в першу чергу вижити ристати матеріали Курсу в культурно-освітній роботі та передавати завчене широким кругам членства й українського громадянства. Відчити, доповіді, гутірки, дискусії дають для цього широкі можливості. У відношенні до молоді українознавчі матеріали Курсу повинні служити для поглиблення її знання про Україну. Очевидно, що в першу чергу громадські діячі повинні самі вчитися й потімлювати почуте й застосуванне Курсом. Без цього всього спотуляюванний Курсом матеріал серед обох категорій курсантів мо же легко забутися і тоді Курс розминеться зі своєю метою.

В. М.

Тематика III. Курсу УНЄ

Вспреп. о. Протопр. В. Вишневський — «Роль Церкви в визвольних змаганнях українського народу».

Проф. В. Кубилович — «Географія України».

Проф. О. Кульчицький — «Французький нарід» та «Родина і її ролі в суспільстві».

Доц. д-р В. Янів — «Український націоналізм».

Ред. О. Жданович — «Історія української літератури».

Проф. М. Глобенко — «Самостійницькі змагання під Советами».

Д-р В. Кентражський — «Визначні моменти української історії на тлі світової історії».

О. Бойко — «Сучасний стан українського села».

М. Калитовська — «Українське мистецтво».

Д. Сяк — «Народна творчість».

Інк. Ю. Коваленко — «Практичні вказівки з організаційної роботи», і «Товариські відносини».

В. Мулик — «Культ партзанської боротьби в українському народі», «Політика й громадянство» і «Значення й потреба знання української мови».

Почавши від наступного числа, будемо містити матеріали Курсу на спорінках «Єдності» як вищкільний матеріал для всього членства УНЄ.

Українська Нація

(Продовження)

Буїно розвивається культура за княжих часів. Володимир Великий засновує в Києві Митрополію, а в інших містах єпископства, будує церкви й школи та піддержує торгівлю. Ярослав Мудрий збирає й видає збірник писаних законів п. н. «Руська Правда», наставляє Митрополитом Києва українця Іларіона, будує Печерську Лавру, де процвітало письменство, будує славний Софійський Собор і інші церкви, розбудовує школи і піддержує рідне мистецтво.

Гранітний лицарський дух княжої України з її героїчною культурою поховав під румовищами зруйнованого Києва московський князь Андрій Суздальський.

Проте, перевагу української культури відчувасмо в новоутвореній литовській державі. Тут урядовою мовою спочатку є українська, аж доки її не витіснює польська. Хоч українська шляхта здебільшого польщиться, а селянство закріплюється, український дух не вмирає. Скрізь по Україні постають друкарні, церковні братства, будуються школи. Коло 1550 року, князь Костянтин Острозький заклад — першу в Україні — Академію.

Козацькі повстання роблять в духовому житті України радикальний переворот. Не лише в слові, але й на ділі відроджуютьшя лідарські традиції української нації. Козацькі думи вказують на українців як на нарід вибранців, здобувців і переможців. Твориться ціла низка козацьких літописів. Київ стає знову осередком українського життя і розсадником нових ідей. Гетьман Петро Сагайдачний бере під свою опіку українську культуру та під проєкторат козацтва українську Церкву. Київський митрополит Петро Могила переорганізовує українську Церкву, опікується шкільництвом, засновує славу Києво-Могилянську Академію в 1632 році. Козаччина, це велике відродження всього українського життя. Тут українська нація повноно виявила свою волю до державного життя.

По упадку козацької держави занепадає й духово-культурний розвиток.

Але й серед цих чорних хвилин не завмирає сильний дух української нації. Згодом приходить нова доба в українській літературі, а далі в усьому національно-політичному житті.

На жаль, літературне й культурне відродження XIX століття не привело до сформування української стихії, до цілеспрямованості її волі на боротьбу за національно-державне відродження. Проте воно дало нації її ідеолога, Пророка і Генія її відродження — Тараса Шевченка. Він кинув в цю сіру буденщину нове вісне слово і воно палало національну совість, гартувало характери й виховувало лідарів великої нації, тих, що потім творили легенди Крут, Львова, Ба зару...

Західні українські землі дають геніального Івана Франка, який оставляє сильне, незатерте знамя на українським духовім житті.

По нім приходить Леся Українка, що вносить, як і Шевченко, в українську літературу нового духа. Вона проповідує ідеологію чину як найважнішу передумову оформлення й визволення української нації. Її пісня-поєзія є повна здороворо порыву й почуття сили, є останнім словом ук-

раїнської нації передреволюційних часів та про рочим відчуттям приходу нової, сучасної доби. А сучасна доба поруч лідарів визвольного змагу, легендарних героїв визвольної війни 1917-20 років, бойовиків Української Військової Організації, Організації Українських Націоналістів, Української Повстанчої Армії, дала цілу плеяду творців живого українського духа й героїчної української культури. Між ними висувуються на перше місце Ольжик, Олена Теліга, Маланюк, Хвильовий, Дончов і інші. Це титани духа, пророки чину, ідеологи твердої волі нації до самостійного життя. Їх дух і чини ми відчуваємо на кожному кроці.

✱

Які ж були й лишались ідеологічні основи й месіянстичні стремління українського народу в бігу історії?

Вже на початку злука українських племен і створення ними в IX-X століттях великої державної організації є рівнозначна з постановням української нації. Ця початкова злука прийняла вже за княжих часів месіянстичну забарвку: українська держава стає заборомом і оборною європейської культури перед диким сходом. Вона бере до здійснення велику ідею на грані двох світів: бути оборонцем народів Сходу, перебрати політично-економічне керівництво на грані Європи й Азії — виконувати функцію народу-провідника з цивілізаторською місією.

Ця історична безперервність імперіальної української ідеї тягнеться через цілі століття як залізна воля нації до затвердження себе в колі держав світу. Ця ідея стала залізним законом української історії і є вічним призначенням. Вона зайшла в кості й кров багатьох поколінь української нації, нею пересичений український чорнозем.

Вже на самих початках своєї державності, мо лода українська нація дала докази своєї волі до панування, до експансії і боротьбою затверджує віру в своє післанництво. Перший історичний князь Олег (907-914) пливе зі своїми славними русичами Чорним морем аж у Царгород, приневолює грецьких імператорів визнати українську державу як рівноправну потугу і заключає дуже корисний для українських купців торговельний договір. Потім робить виправу аж на Каспійське море і випірає лоза межі української держави кочові народи. Найбільшю могутністю досягає перша українська держава за князів Святослава Завойовника й Володимира Великого.

Святослав виправляється над Волгу і скоряє там фінські племена, робить два походи на наддунайські краї, скоряє Волгарію і дає відчуття своєю силою Візантії, з якою заключає приятельський договір. Володимир Великий лучить всі українські землі від Карпат аж по Кавказ в наймогутнішу тоді в Європі українську державу. Він підбиває чужі краї і племена (фінни), відчиняє Україну дорогою на Захід і заключає з Німечщиною приятельну угоду.

В цих перших часах української державності родиться та велика месіянстична ідея України, ідея, що має всі ознаки сильної, повної волі до влади, до експансії і боротьби нації. Вона захо-

(Продовження на 8-й стор.)

Обіжник Головної Управи ч. 4

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ СПРАВИ.

1. **Плян праці.** Наближається осінь — період оживленої діяльності в клітинах УНС. Цей період повинен бути використаний якнайбільш раціонально і до нього слід підготуватися. Поручається Управам клітин на найближчих засіданнях обговорити й усталити плян праці на місяці вересень-жовтень-листопад.

Крім національних святкувань в плян праці слід включити інші національно-виховні, культурно-розважові й організаційні завдання, як доповіді, відчити літературні вечори, гутірки, дискусії, театральні вистави, концерти, товариські забави, чайні вечори, упорядкування бібліотек, кольпортаж книжок, поширення «Українського Слова», викинення акції позики на розбудову Націоналістичного Видавництва в Європі, впорядкування книговодства вироблення членських вказок, зв'язання зі всіх зобов'язань супроти Головної Управи (звіти, листування, членські внески і т. п.). Відпис усталеного порядку праці слід прислати до Головної Управи.

2. **Календар-Альманах УНС на 1956 р.** Помимо кількох разів звернення Головної Управи, не всі клітини, які це зобов'язані зробити, прислали історію організованого життя їх місцевостей до Календаря-Альманаху УНС на 1956 р. Головна Управа вже приступає до остаточного редагування Альманаху, всі матеріали до нього повинні бути надіслані до Головної Управи до 15. вересня найпізніше. Матеріали, що надійдуть пізніше не зможуть бути поміщені.

3. **Акція позики для Націоналістичного Видавництва в Європі.** Поручається Управам клітин, які ще не провели в своїх місцевостях акції позики на розбудову Націоналістичного Видавництва в Європі, негайно до неї приступити. Рівночасно слід приступити до збирання й пересилання до «Українського Слова» здекларованих грошей.

II. КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІ СПРАВИ.

1. **Свято Зброї.** 31. серпня 1919 р. об'єднані Ук

УКРАЇНЬСКА НАЦІЯ

(Докінчення з 8-ої стор.)

валася в українському народі й досьогодні. Це те святе, нескорпиме й величне в українській нації, що дало їй силу так могутньо розвинутися і пережити найгірші лихоліття.

Ця перша українська держава мала ознаки суцільної, ідейно спаяної і духово об'єднаної організації. Літописці скрізь говорять про велику «Руську державу», а не про її складові частини. В літописі читаємо такі слова князя Мстислава II, що збирався воявати половців: «Боже, поможи Тобі, брате, за те, що Бог вложив тобі таку радку в серце, а нам дай Боже голови покласти за християн і Руську землю і бути зачисленими до мучеників». Тут бачимо ту велику відданість ідеї української держави, «Руської землі» і спільноту крові, що продовж століть давала українській нації силу, бо під «християнством», як тоді так і пізніше, треба розуміти лише національну, духово-кровну злуку всіх «русичів». Наші князі воявали так само за «християн» і «за Руську землю» проти поган, як і проти таких самих християн як вони.

(Кінець буде)

раїнські Армії в бравурних боях спільними силами здобули від ворога столицю України — Київ. Згодом цей день прийнято святкувати як День Української Зброї. День перемоги Українських Армії і здобуття столиці, це один з найсвітліших моментів нової української історії, який знаменує собою культ єдності всенациональних зусиль духа, ідеї й зброї.

Поручається Управам клітин у перших тижнях вересня відзначити річницю здобуття Києва улаштуванням Свята Зброї по осередках. Програма свята повинна мати бадьорий характер, бож це свято всенациональної перемоги й триумфу. Святочний реферат даємо в цьому числі «Єдності».

2. **Річниця Житомирського Злочину.** 30. серпня 1941 р. в Житомирі згинули два члени Проводу Українських Націоналістів співсоволожники УВО і ОУН — сл. п. полк. Микола Сціборський і сот. Омелян Сенік-Грибівський. Поручається Управам клітин відмітити річницю їхньої смерті святочними Академіями, а там, де на Ака демії не дозволяють можливості — святочними сходами.

Допускається сполучення святкування річниці Житомирської трагедії з святкуванням Свята Зброї. В цьому випадку свято повинно складатися з двох частин, щонайменше повинно бути виголошено дві доповіді, присвячені окремим річницям. Святочний реферат даємо в цьому числі «Єдності».

наступному числі «Єдності» дамо характеристику найвизначнішого твору М. Сціборського — «Націократія», який являється устросевою концепцією української держави, що її заступає організований український націоналізм.

III. ФІНАНСОВІ СПРАВИ.

Поручається Управам клітин розраховуватися з Головною Управою за членські внески за 1955 рік і з залеглостей за попередні роки. Праця Головної Управи зв'язана з необхідними фінансовими видатками, основним джерелом яких є членські внески від клітин.

КЛІТИНИ Й ЧЛЕНИ УНС! УКРАЇНЦІ!

Прикрасьте свої бібліотеки новою монументальною працею

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

1929 — 1954

Збірник статей провідних постатей Українського Націоналістичного Руху у 25-ліття ОУН, що вже появилася і поступає в продаж.

Книга великого формату, має 444 стор. друку та 52 стор. світлин. В ній знайдете опис боротьби, праці й росту Націоналістичного Руху й Організації Українських Націоналістів на всіх українських землях, по всіх країнах і на всіх континентах розселення українців, на всіх відтинках фронту Української Національної Революції і всіх ділянок українського національного життя.

Поспішайте з замовленням, бо наклад обмежений!

Ціна у Франції 1.200 франків. Замовляти в Адміністрації «Українського Слова».